

Tovarišice in tovariši, prijatelji in somišljeniki, spoštovani koroški domoljubi!

Neizmerno vesela in ponosna sem, da sem danes tukaj z vami. Tu, pri [Peršmanu](#), kjer se je samo nekaj dni pred koncem 2. svetovne vojne zgodil nepojmljiv zločin. Prav tukaj, na Koroškem, se je izkristalizirala moja levičarska in antifašistična upornost, ki me je kot igralko spremenila v poslanko DZ.

Ravno trpljenje koroških Slovencev me je prepričalo, kako pomembno je ohranяти vrednote partizanskega boja in nikoli popustiti tistim, ki danes želijo potvarjati zgodovinska dejstva in blatiti žrtve za svobodo.

Leta 2008 sem v Celovcu sodelovala pri gledališki predstavi »Partizan«. V rokah sem držala okrvavljene dokumente, s solzami namočena pisma mučenih, ki so pisali domačim iz zaporov pred eksekucijo. Sama sem med drugim igrala Ano Sadovnik, ki so ji SS-ovski rafali v naročju pokosili enoletnega bratca.

Dnevi, ki sem jih preživela med prijaznimi domačini v teh krajih so me za zmeraj zaznamovali.

Do takrat nisem vedela, da je bil protifašistični upor na Koroškem najpomembnejši boj proti nacionalsocialističnemu režimu znotraj meja tretjega rajha, odporiške akcije pa so neločljivo povezane s slovenskim koroškim prebivalstvom. Nacionalsocialistična politika nasproti koroškim Slovincem je bila politika zatiranja, preganjanja, deportiranja, razlaščenja in postopne prepovedi slovenskega jezika v javnem življenju.

Kljub temu ste stali inu obstali, zato uživajte moje globoko spoštovanje.

Ponosna sem, da je bil 1. koroški bataljon ustanovljen ravno v mojih krajih, v Beli krajini, v vasi Tribuče, kjer smo leta 2015 zamenjali dotrajano spominsko ploščo in z dvojezičnim programom počastili ta spomin.

Danes se na žalost pozablja, da so ravno partizanske enote na Koroškem omogočile nastanek nove avstrijske države, saj se je boj slovenskih partizanov na tedanjem in sedanjem avstrijskem koroškem štel kot avstrijski protinacistični odpor.

Zaradi tega prispevka slovenskih partizanov so zavezniki z avstrijsko državno pogodbo Avstriji priznali status časovno prve žrtve nacistične okupacije. In kljub temu so pravice slovenske manjšine še vedno kršene, naša država in vodilna politika pa se obotavljata zahtevati nostrifikacijo Avstrijske državne pogodbe iz strahu, da bi bilo potem še slabše!?

Boleči spomini na premnoge žrtve, na nekaznovanost storilcev, na razstrelitev spomenika v Velikovcu so nam zaveza in živ opomin, da se kaj takega ne sme ponoviti.,

V tistih časih ni bilo interneta, niti današnjih tehnologij, pa so znali koordinirati celo vojsko, ne le slovensko, ampak na ozemlju celotne Jugoslavije! Znali so stopiti skupaj v svetovnih razsežnostih proti velikemu zlu – fašizmu.

Složno so udarile velesile in ni jih motila ljudska oblast – komunistični režim, ki je nastajala skozi narodnoosvobodilni boj. Takrat so znali onkraj ideologije videti, kdo je na pravi strani. Naši spretni vojskovodje so nam znali tako v boju, kot v diplomaciji izbojevati strateške zmage.

Omenimo naj samo priključitev Primorske k matični domovini.

Pod vrhovnim poveljstvom Maršala Tita so korakali proti svobodi, socialni pravičnosti, volilni pravici in enakopravnosti žensk, koncu zatiranja delavskega razreda in socialistični revoluciji. Danes so vrednote enakosti, svobode in bratstva zopet teptane in obsojane.

Stara modrost pravi, da kdor se iz zgodovine ničesar ne nauči, je obsojen, da jo ponovno doživi!

V času, ko praznujemo častitljivo 70. obletnico zmage nad fašizmom, z grozo ugotavljamo, da ga mogoče niti nikoli nismo zares premagali, temveč smo ga le začasno ustavili, da smo ga le zamrznili za nekaj desetletij! Trenutno je fašizem močnejši, kot kdajkoli v času našega življenja, močnejši kot kdaj koli po koncu 2. svetovne vojne.

Vsaka gospodarska kriza prinaša dvig nestrpnosti. Po vsem svetu so se dvignile neonacistične in neofašistične skupine. Svetovni kapital jih podpira in odobrava. V vseh državah EU so močne in dobro organizirane skrajne desničarske skupine grožnja notranji stabilnosti držav.

Zgodovinski revizionizem in obsojanje partizanskega boja in vrednot NOB je žal postal del slovenske državne politike. Ne le desne, ampak žal tudi tako imenovane sredinske. Evropa, ki je nastala na temelju antifašizma, tudi s pomočjo slovenskih in koroških partizanov, zdaj odobrava neofašistična gibanja, tolerira jih celo v svojih parlamentih. Danes se enači napadalce in napadene, borce in izdajalce, zavedene in zavedne.

Tudi v šolski sistem se je od osamosvojitve dalje zavlekla ideologija. Tako danes otroci ne vedo več, kakšno veliko nalogo so opravili partizani.

Ob 70. obletnici zmage nad fašizmom naša država ni poslala svoje delegacije na veliko proslavo 9. maja v Moskvi. Še več. Zelo pomenljivo je, da naša država ni podpisala deklaracije OZN proti fašizmu in nacizmu.

In še več. V Državnem zboru redno obravnavamo tako imenovano »Deklaracijo o evropski zavesti in totalitarizmu«, ki nam jo vsiljuje skrajna desnica. Ta deklaracija enači fašizem, nacizem in komunizem, pri čemer jim gre le za demonizacijo slednjega. Na takšen zgodovinski revizionizem ne smemo nikoli pristati.

Reke beguncev, ki se valijo preko Slovenije in Avstrije, in ki že nekaj let prihajajo v Evropo zaradi oboroženih spopadov in ekonomskih stisk, so eden od obrazov svetovne vojne, ki jo bije novi fašizem.

Drugi je ekonomska vojna. Namesto okupacijskih vojakov, proti katerim smo se znali boriti, vodijo prisvajanje naravnih virov, plodne zemlje, vodnih virov, semenskega materiala in drugih skupnostnih dobrin, korporacije, kot so Monsanto in podobne.

Morda najpomembnejši obraz novega fašizma pa je prisila, da se suverene države zavežejo k tako imenovani politiki varčevanja. Neizvoljeni, od mednarodnega kapitala postavljeni uradniki zahtevajo skrajno zmanjševanje izdatkov za javne službe in skupne dobrine. Nalagajo razprodajo državne lastnine po sramotno nizkih cenah.

Finančno zaslužnjevanje držav je orodje novega fašizma, ki ga doživljamo tudi pri nas. Neoliberalne vlade so v Sloveniji v letih od 2008 do 2013 več kot 17 milijard EUR zasebnega dolga spremenile v državni javni dolg in s tem izročile Slovenijo v program zategovanja pasu na račun prebivalstva, pri čemer izginja srednji sloj.

Delimo se na pre-revne in pre-bogate.

Tako v klasičnih medijih kot na družabnih omrežjih je vse več sovražnega govora. To je še ena pojavna oblika prodiranja fašizma v naš vsakdanjik. Podpihovanje sovraštva do mejnih skupin, do drugačnih, do drugače mislečih, povzroča stalne napetosti v družbi in preusmerja pozornost od ključnih dogajanj. In ključno je, da v Sloveniji že 25% prebivalcev živi na meji revščine ali pod njo.

Naši borci za svobodo si niso nikoli mislili, da bodo naši otroci v samostojni Sloveniji prva generacija, ki živi slabše od svojih staršev. Da bodo otroci v šolah lačni in da bodo naši dedki in babice, ki so celo življenje delali, morali hoditi na Rdeči križ po humanitarno pomoč. Ogromno je brezposelnih, a tudi zaposleni ne morejo pokriti vseh življenjskih stroškov. Plače so miloščina, pokojnine socialna pomoč. Ali so se za to borili? So zato dali premnoga življenja?

Vsak, prav vsak ima možnost, da spremeni svet v katerem živimo. Prav vsak od nas lahko vpliva na svojo okolico. In ko bomo vzeli svojo usodo v svoje roke, takrat se bomo tudi počutili bolje, začeli bomo postajati sprememba, ki si jo želimo v svetu.

Postanimo samooskrbni, samozavestni in pokončni. Tak je človek 21. stoletja. Skrbimo za ljudi in okolje. Bodimo sočutni. Uprimo se korporacijam in novemu fašizmu!

DVIGNIMO SE!

Povzročili bomo efekt kotalečega se kamna, sprožili bomo plaz sprememb! Postanimo aktivni državljani, kajti nihče ne bo namesto nas poskrbel za naša življenja. Svet se je spremenil in mi se moramo tem spremembam prilagoditi, drugače bomo kot vrsta izumrli.

Prav zato je pomembno, da ohranimo vrednote NOB in da zanamcem jasno povemo, kakšno veliko zgodovinsko nalogo so opravili naši borci za svobodo! Zato je ta muzej, ob katerem smo danes, tako zelo pomemben. Da se ne bo nikoli pozabilo, da tu stoji v spomin in opomin prihodnjim rodovom. Naša dolžnost je, da to, kar so nam oni s krvjo priborili, ohranimo in ubranimo, in ne zapravimo z lahkomišelnostjo in nasedanjem na plehko propagando.

Slava njihovemu spominu!

Smrt fašizmu svoboda narodu!